

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо встановлення відповідальності за розголошення
відомостей про насильство в сім'ї
(реєстр. № 8290 від 19 квітня 2018 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя на засіданні 17 січня 2019 року (протокол № 76) розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення відповідальності за розголошення відомостей про насильство в сім'ї (реєстр. № 8290 від 19 квітня 2018 року), поданий народним депутатом України Бубликом Ю.В. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблено з метою посилення захисту прав жертв насильства в Україні у разі розголошення відомостей про насильство в сім'ї особами, яким вони стали відомі у зв'язку з їх професійною або службовою діяльністю.

Для досягнення мети автором пропонується доповнити статтю 173² Кодексу України про адміністративні правопорушення новою частиною третьою щодо відповідальності за розголошення відомостей про насильство в сім'ї особами, яким вони стали відомі у зв'язку з їх професійною або службовою діяльністю та викласти статтю 31 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» в новій редакції, якою встановити гарантію з боку держави щодо охорони прав і законних інтересів членам сім'ї, стосовно яких здійснюються заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, і запровадити заборону розголошувати відомості про особисте та сімейне життя, що стали відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків посадовим та службовими особам, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України Комітет виходить з такого.

Україна проголошена демократичною, правовою державою, в якій визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має

найвищу юридичну силу, закони приймаються на її основі і повинні відповідати їй; людина, її честь і гідність визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність; державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України; чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України (статті 1, 3, 6, 8, частина перша статті 9 Основного Закону України).

Конституцією України (частини перша, друга статті 32) передбачено, що ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Статтею 301 Цивільного кодексу України встановлено, що фізична особа сама визначає своє особисте життя і можливість ознайомлення з ним інших осіб та має право на збереження у таємниці обставин свого особистого життя. Обставини особистого життя фізичної особи можуть бути розголошені іншими особами лише за умови, що вони містять ознаки правопорушення, що підтверджено рішенням суду, а також за її згодою.

Відповідно до правової позиції Конституційного Суду України, визначеної у Рішенні № 2-рп/2012 від 20 січня 2012 року (далі – Рішення), лише фізична особа, якої стосується конфіденційна інформація, відповідно до конституційного та законодавчого регулювання права особи на збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації має право вільно, на власний розсуд визначати порядок ознайомлення з нею інших осіб, держави та органів місцевого самоврядування, а також право на збереження її у таємниці (абзац другий пункту 3 мотивувальної частини).

До того ж Конституційний Суд України, вважає, що інформація про особисте та сімейне життя особи – це будь-які відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована, зокрема, відомості про події та явища, що відбувалися або відбуваються у побутовому, інтимному та інших сферах життя особи, Така інформація про фізичну особу та членів її сім'ї є конфіденційною і може бути поширена тільки за їх згодою, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини (абзац п'ятий підпункту 3.3 пункту 3 мотивувальної частини зазначеного Рішення).

Необхідність удосконалення законодавчого регулювання права на невтручання в особисте та сімейне життя узгоджується із міжнародно-правовими актами.

У статті 12 Загальної декларації прав людини 1948 року зазначено, що ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте і сімейне життя. Кожна людина має право на захист законом від такого втручання або таких посягань.

Міжнародним пактом про громадянські і політичні права 1966 року встановлено, що ніхто не повинен зазнавати свавільного чи незаконного втручання в його особисте і сімейне життя (пункт 1 статті 17).

У Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року визначено, що кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до кореспонденції; органи державної влади не можуть втручатись у здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб (стаття 8).

Розглядаючи справу «Німець проти Німеччини» (Niemietz v. Germany) від 16 грудня 1992 року Європейський Суд з прав людини (далі – Суд) зауважив, що поняття «приватне життя» не може тлумачитися в обмежувальному значенні. Зокрема, повага до приватного життя передбачає право на встановлення і розвиток стосунків з іншими людьми; крім того, немає принципових підстав вважати, що поняття «приватне життя» не може охоплювати діяльність професійного чи ділового характеру (пункт 29).

Водночас, у Рішенні від 29 червня 2006 року по справі «Пантелеєнко проти України» (Panteleyenko v. Ukraine) Суд відзначає, що як зберігання державними органами інформації про особисте життя людини, так і її використання є порушенням права на повагу до особистого життя, гарантованого пунктом 1 статті 8 Конвенції (пункт 56).

Держава, яка визнається демократичною, повинна забезпечити реалізацію таких прав і свобод, а також надати механізм правового захисту в разі їх незаконного порушення.

Відповідно до правової позиції Конституційного Суду України, зазначеною у Рішенні від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012, конституційні права і свободи є фундаментальною основою існування та розвитку Українського народу, а тому держава зобов'язана створювати ефективні організаційно-правові механізми для їх реалізації. Відсутність таких механізмів нівелює сутність конституційних прав і свобод, оскільки призводить до того, що вони стають декларативними, а це є неприпустимим у правовій державі (абзац четвертий підпункту 2.1. пункту 2 мотивувальної частини).

При цьому, Конституційний Суд України в Рішенні від 24 грудня 2004 року № 22-рп/2004 вказав, що забезпечення прав і свобод потребує, зокрема, законодавчого закріплення механізмів (процедур), які створюють реальні можливості для здійснення кожним громадянином прав і свобод (абзац четвертий підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини).

За Основним Законом України (пункт 22 частини першої статті 92) діяння, які є адміністративними правопорушеннями, та відповідальність за них визначається виключно законами.

Конституційний Суд України у Рішенні від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 зауважив, що за своїм змістом пункт 22 частини першої статті 92 Конституції України спрямований не на встановлення переліку видів юридичної відповідальності. Ним визначено, що виключно законами України мають врегульовуватись, зокрема, підстави кримінальної відповідальності - діяння, які є злочинами, та відповідальність за них. У такий спосіб Конституція України заборонила врегульовувати зазначені питання підзаконними нормативно-правовими актами та встановила, що лише Верховна Рада України у відповідному законі має право визначати, яке правопорушення визнається, злочином, та міру відповідальності за нього (абзац 7 пункту 2 мотивувальної частини).

Крім того, Конституцією України (пункт 1 частини першої статті 92) передбачено, що права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод визначаються виключно законами України.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Основного Закону України).

Враховуючи викладене, Комітет з питань правової політики та правосуддя дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення відповідальності за розголошення відомостей про насильство в сім'ї (реєстр. № 8290 від 19 квітня 2018 року), поданий народним депутатом України Бубликом Ю.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ